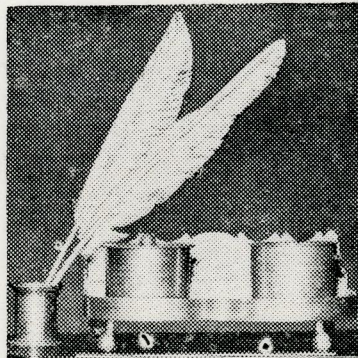

Minnen
på
Museum

Hur 1700-talssvensken skrev brev

När 1700-talssvensken ville skriva brev, hade han det betydligt besvärligare än nuförtiden. Papper fanns — det är en urgammal uppfinning, fastän det första pappersbruket i Sverige inte kom till förrän på 1500-talet — och bläck fanns också sedan långt tillbaka. Stålpennan var däremot ännu icke i allmänt bruk. En skrivare i Aachen lär visserligen redan på 1740-talet ha tillverkat skrivpennor av stål, men idén föll sedan i glömska, och stålpennan uppfanns ånyo först 1808 av den tyske skrivläraren Johann Heinrich Bürger. I 1700-talets Sverige skrev man i stället med gåspenna, en ving- eller stjärtfjäder, som antingen för hand eller med en speciell liten klippmaskin vässades i spetsen. I stället för läskpapper användes fin sand, som slogs ut över det skrivna papperet och sög åt sig det otorkade bläcket. Sedan vek man ihop brevet, och eftersom kuvertet ännu icke var uppfunnet, så förseglade man helt enkelt skrivelsen med ett munlack, en liten rund, färgad eller ofärgad tunn degkaka, som vättes och trycktes fast på papperet. Och sedan var det bara att skriva adressen, läm-

na in brevet på posten och betala befordringsavgiften — brevlådorna i Sverige kom till först 1855 i samband med frimärkets införande i vårt land.

Skrivborduppsatser fanns emellertid redan på 1700-talet, ofta mera eleganta än i våra dagar men självfallet också mera detaljrika. De innehöll nämligen burkar för både bläck, sand och gåspennor.

I Gävle museums samlingar finns ovanstående eleganta skrivbordsuppsats i tenn från 1700-talet. Den uppges en gång ha funnits på Wasa hovrätt i Finland, och tennet bär också finska tennstämplar. Hur den från Wasa kommit till den stockholmsaffär, där den förvärvats av gävlemuseet, är obekant.

E. W.